

Fræðilegur rökstuðningur

3.2 Kennsla fyrir 21. öldina

Vertu þinn eigin námssmiður

Nám og kennsla í takt við tímana og fólkið

21. Öldin:

- Örar breytingar:
 - Tækni
 - Samfélag
 - Menning
- Flókin úrlausnarefni
 - Í vinnu
 - Í samfélagi
 - Heima

Við tökumst á við áskoranir með því að læra

Hvað þýðir það fyrir kennarann?

Þrjár nálganir til kennslu

Þrjár ólíkar nálganir til kennslu

Þrjár ólíkar leiðir, sem sem eiga rætur í fornöld,
en eru jafnframt nútímalegar og horfa til framtíðar

Þrjú ólík sjónarhorn sem geta stutt hvert við annað:

Pedagogy

Kennslufræði

Andragogy

Kennslufræði
fullorðinna

Heutagogy

Kennslufræði
sjálfsákvarðaðs
náms

Pedagogy

Hvernig skipuleggur maður nám og kennslu?

Hugtakið

- *Paid + agogos* = Leiða börn [til mennta]
- Uppeldis og menntunarfræði
- „**Kennaramiðuð kennsla**“ - *í þessum samanburði*

Einkenni

- Kennarinn leiðir og styður ⇒ Nemendur gjarnan háðir kennara
- Miðlun kennara gjarnan áberandi ⇒ Kunnuglegt og öruggt ⇒ Miðað við miðjuna
- Val kennara á efni / framsetningu / verkefnum takmarkast af kennara ⇒ Mis gagnlegt
- Allir fá sameiginlegan grunn ⇒ Sumir útundan
- Stýring kennara ⇒ Nemendur passífir

Andragogy

Hvernig hannar maður nám og leiðir sem hentar fullorðnum?

Hugtakið

- *Andros + agogos* = Leiða fullorðna [til mennta]
- „Nemendamiðuð kennsla“

Einkenni

- Fullorðins: Virða sjálfstæði ⇒ Sjálfstýrt
- Fullorðnir: Vilja sjá tilgang ⇒ Merkingarbært nám
- Fullorðnir: Byggja ofan á reynslu, stundum erfiða ⇒ Vinna með óöruggi
- Nemendur og kennarar vinna saman ⇒ semja sig að leið ⇒ Skapa ferlið saman
- Kennarinn sér sig sem lóðs

Heutagogy

Hvernig hannar maður og leiðir nám sem styður námsmenn til sjálfsákvörðunar og sjálfstæðis í námi?

Hugtakið

- *Heutos + agogos* = Styðja fólk til sjálfs-ákvörðunar í námi
- Kennsla sem stuðlar að sjálfstæði

Einkenni

- **Atbeini:** Sjálfsákvörðun, sjálfsábyrgð ⇒ Áhugi, stefna og úthald
- **Trú á eigin getu:** Vanir stjórnun annarra ⇒ Skapa tækifæri til árangurs
- **Námssvitund og ígrundun:** Hluti af náminu er að læra að læra ⇒ Ígrundun varðar leiðina
- **Ólínulegt nám:** Sjálfstjórn námssmiða getur skapað óreiðu ⇒ Stuðningur og hvatning
- **Kennarinn sér sig sem lóðs:** Styður, hvetur, speglar

Aðferðir Heutagogy

Dæmi:

Námssamningar

Námssmiðir eru studdir til að útbúa sína eigin námssamninga.

Sveigjanleg kennsluáætlun

Námssmiðirnir sjálfir útbúa sína áætlun, n.k. landabréf námsins. Kennarann í hlutverki áttavítans.

Nemendastýrðar spurningar

Þátttakendur eru studdir til að spyrja spurninga í tengslum við sinn veruleika og sínar námsþarfir. Umræðurnar nýtast sem leiðir til að hjálpa þeim að ná valdi á námsefninu.

Sveigjanlegt og umsamið námsmat

Námssmiðir taka þátt í að hanna námsmat fyrir sitt nám. Hefur mikil áhrif á áhuga þeirra á náminu. Námsmatið er gjarnan hluti af námssamningnum.

Heutagogy: Ígrundun þjálfar námshæfni

Dæmi:

Námsdagbók

Gott að fá námssmiði til að halda námsdagbækur þar sem þeir ígrunda eigið nám, lestur, umræður og annað innihald sem kemur inn í námskeiðið.

Starfendarannsóknir

Þátttakendur sem starfa við fagið geta nýtt námið við breytingar í eigin starfi og nýtt námskeiðið til að rannsaka ákveðna þætti eigin starfs. Þannig má sjá námskeiðið sem vettvang þróunar, stuðnings, náms og framfara í eigin starfi. Þetta má gera einstaklingsbundið, í þörum eða hópum.

Leiðsagnarmat og lokamat

Kjörið að skipuleggja verkefnavinnu þannig að þátttakendur fá jafnóðum viðbrögð frá jafningjum og kennara og fá tækifæri til að þróa verkefnið í gegnum námskeiðið, nýta endurgjöfina og taka framförum.

Heutagogy: Samvinnunám = betra nám

Það ER ástæða fyrir því að við söfnum fólki saman á námskeið!

... Og ástæðan er EKKI að það sé hagkvæmara að tala yfir mörgum hausum í einu en einum og einum!

Það eru *gæði* fólgin í því að læra *með* öðrum

Námssmiðir læra í gegnum sameiginleg verkefni, umræður og þælingar.

Ólík sjónarhorn ⇒ dýpra og breiðara nám

Sjá og heyr a**ðra** læra

- Lærum með því að útskýra fyrir öðrum
- Lærum með því að heyr okkur sjálf æfa okkur að nota hugtök og hugmyndir
- Hvatning og stuðningur
- Fleiri sjónarhorn
- Fyrirmyndir / hugmyndir
- Höfum ánægju af samskiptum
- Viljum tilheyr

⇒ Samvinnunám stuðlar að áhuga, úthaldi og **námi** sem er dýpra og breiðara en þegar maður lærir einn

21. aldar leikni

Ef málið er að styðja námssmiði til sjálfstæðis í námi...

Hvað þurfa þau þá að kunna / læra?

Virgni í námi og námsaðgerðum
Gerum betur með

- ✓ að hvetja til sjálfsnáms t.d. netnámskeiða
- ✓ að skapa námsumhverfi á vinnustað röð fræðsluerinda
- ✓ að deila hugmyndum með öðrum

Mennta dagur atvinnulífsins 2021

SA SAF SIF SVP SI SAMVIRKA

Topp 10 gátlistinn Færniþættir fyrir 2025

WORLD ECONOMIC FORUM

- Greiningar- og nýsköpunarhæfni**
Gerum betur með
 - ✓ að vinna með gagnasafn
 - ✓ að vinna í fjölbreyttum teymum til að skapa nýjar lausnir
 - ✓ teymiskerfinni
- Virgni í námi og námsaðgerðum**
Gerum betur með
 - ✓ að hvetja til sjálfsnáms t.d. netnámskeiða
 - ✓ að skapa námsumhverfi á vinnustað röð fræðsluerinda
 - ✓ að deila hugmyndum með öðrum
- Samfélagsnálgun**
Gerum betur með
 - ✓ að takast á við raunveruleg viðfangsefni
 - ✓ að vinna í hópum með öðrum styrkleika
- Gagnrýnin hugsun og greining**
Gerum betur með
 - ✓ að þjálfa rökræðu
 - ✓ að ætla ályktunarhæfni
 - ✓ að koma fram og leara rök fyrir máli sínu
- Sköpun, frumleiki og frumkvæði**
Gerum betur með
 - ✓ að vinna með spuna
 - ✓ að skapa rými fyrir lítaði
 - ✓ að vinna með líðshald
- Foryrta og félagsleg áhrif**
Gerum betur með
 - ✓ að úthluta leiðtoga hlutverkum
 - ✓ að ætla lýðræðislega þátttöku brytingum og lygja þeim eftir
- Tæknioftun, eftirlit og stjórn**
Gerum betur með
 - ✓ að ætla sig að gera mistök
 - ✓ að ætla sig í að reka sig á gagnvart hinu óþekktu
- Tæknihönnun og forritun**
Gerum betur með
 - ✓ að vinna með óvissu - hvað ef?
 - ✓ að ætla rökhusun
- Seigla, streituból og sveigjanleiki**
Gerum betur með
 - ✓ að vinna markvíst að langtíma verkefni með endanlegu markmiði
 - ✓ að ætla sjálfsvinnu
- Rökhugsun, lausn yndamála og hugmyndaauði**
Gerum betur með
 - ✓ skapandi hugsun og að leysa verkefni með mismunandi útfærslum
 - ✓ að geta lært rök fyrir því hvers vegna valin leið er góð leið

Þrjár ólíkar nálganir til kennslu

Leið til útfærslu

Fyrir suma gæti verið gagnlegt að byrja með miklum stuðningi

Auka frelsi og ábyrgð smám saman með auknu sjálfsöryggi

Pedagogy

Skapa öryggi,
Kunnuglegar slóðir
Stuðningur

Andragogy

Semja um markmið
Auka sjálfstæði
Stuðla að samvinnu

Heutagogy

Styðja til
sjálfsákvörðunar
Stuðla að ígrundun
Auka námshæfni

Höfundar

**Hildur Betty
Kristjánsdóttir**

Námssmiður, adjunkt og
framkvæmdastjóri

**Hróbjartur
Árnason**

Lektor Menntavísindasvið
Háskóla Íslands

**Krístrún Lind
Birgisdóttir**

Framkvæmdastjóri og
eigandi Ásgarðs

